

Handläggare
Charlotte Gredenberg
Telefon: 08-50824452

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2024-12-12

Rutiner på våra förskolor

Svar på skrivelse från Moderaterna

Förvaltningens förslag till beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade på nämndsammanträdet den 24 oktober att förvaltningen ska besvara frågeställningar kring rutiner på förskolorna, bland annat avseende ensamarbete och misstankar om övergrepp. Förvaltningen beskriver hur förskolorna arbetar med säkerhet och integritet.

Bakgrund

På nämndsammanträdet den 24 oktober beslutade nämnden att skicka en skrivelse från Moderaterna till förvaltningen för beredning.

Ärendet

Författarna till skrivelsen vill veta mer om hur förvaltningen arbetar mot bakgrund av flera fall i media, där barn utsatts för övergrepp av manlig personal på förskolor. Det som fått mest uppmärksamhet är den så kallade Ljusedalsmannen, som arbetade som barnskötare under tio år på olika förskolor. Under åtminstone sex av de åren ska han ha utsatt nio flickor för sexuella övergrepp. Han beskrevs av vänner, kollegor och föräldrar som glad, social och alltid den som lekte med barnen. Det inkom aldrig några klagomål från föräldrar och han var väldigt omtyckt. Det var först i samband med att polisen hittat ett stort antal bilder i mannens dator, som visade sexuella övergrepp på barn, som han greps. Flera av bilderna var tagna av mannen själv på förskolan, en av flickorna var bara tre år när hon utsattes. År 2020 häktades och dömdes en manlig barnskötare som arbetat på en förskola i Botkyrka sedan 2013. Även han spårades av polisen över nätet och dömdes för att ha utsatt tretton barn för olika övergrepp. Efter utredningen räknade kommunen ut att mannen haft direktkontakt med närmare hundra barn under åren han arbetat på förskolan.

Med anledning av detta önskar författarna till skrivelsen svar på:

1. Hur ser rutinerna ut vid toalettbesök och blöjbyten?
2. Hur ser rutinerna ut på eftermiddagar och kvällar; finns det tillfällen då en pedagog/barnskötare är ensam med barn på förskolan?
3. Får förskolepersonalen utbildning i hur man kan märka/upptäcka om ett barn har blivit utsatt för övergrepp?
4. Om övergrepp på ett barn i förskolan skulle uppstå; hur ser rutinerna ut för det?
5. Arbetar förskolorna med "Stopp, min kropp"?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning förskola.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser mycket allvarligt på de incidenter som tas upp av författarna till skrivelsen. Det är viktigt att barn och vårdnadshavare ska känna sig trygga i förskolan. Förvaltningens förskolor har rutiner för att både förebygga, upptäcka och hantera uppkomna händelser.

1. Hur ser rutinerna ut vid toalettbesök och blöjbyten?

Förskolorna har hygienrutiner vid toalettbesök och blöjbyten och det är främst ordinarie personal som hjälper barnet, nya vikarier utför inte dessa arbetsuppgifter. Förskolorna informerar nya vikarier om arbetssätten. Varje omsorgssituation ska ske med respekt för barnets enskilda behov och integritet.

2. Hur ser rutinerna ut på eftermiddagar och kvällar; finns det tillfällen då en pedagog/barnskötare är ensam med barn på förskolan?

Det finns tillfällen under dagen då en pedagog är själv med ett eller flera barn, det sker främst vid öppning och stängning av förskolan.

3. Får förskolepersonalen utbildning i hur man kan märka/upptäcka om ett barn har blivit utsatt för övergrepp?

Rektor ansvarar för att förskolans samtliga medarbetare har tillräcklig kännedom om och förståelse för att på bästa sätt agera vid händelse av misstanke om brott mot barn. Förvaltningens förskolor har en gemensam handlingsplan för medarbetare och rektor/enhetschef vid misstanke om brott mot barn. I handlingsplanen framgår det hur medarbetaren ska agera om de

exempelvis skulle bevittna ett pågående brott mot barn samt hur olika brott mot barn kan ta sig i uttryck.

4. Om övergrepp på ett barn i förskolan skulle uppdragas; hur ser rutinerna ut för det?

Förvaltningens förskolor har en gemensam handlingsplan för medarbetare och rektor/enhetschef vid misstanke om brott mot barn. Nedan beskrivs hur rektor/enhetschef ska agera vid misstanke om brott mot barn i verksamheten. En enskild händelse behöver hanteras utifrån rådande situation och handlingar anpassas därefter.

- Medarbetare (eller annan informant) informerar rektor/enhetschef.
- Rektor/enhetschef ansvarar för hantering av situationen. Rektor/enhetschef agerar enligt handlingsplanen för brott mot barn samt planen för krishantering
- Gäller det misstanke om sexuella övergrepp eller andra typer av fysiska övergrepp, kontaktas omedelbart socialtjänsten
- Rektor/enhetschef samverkar med vårdnadshavare.
- Rektor/enhetschef informerar avdelningschef.
- Rektor/enhetschef påbörjar utredning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. 10 § skollagen.
- Rektor/enhetschef samtalar, så snart som möjligt, med uppgiftslämnaren.
- Rektor/enhetschef samlar vid behov in ytterligare information på lämpligt sätt.
- Rektor/enhetschef dokumenterar: startar en logg med beskrivning av händelsen, beslut och åtgärder.
- Rektor/enhetschef fattar beslut om lämpliga åtgärder i samförstånd med avdelningschef.

Avdelningschef/skolchef ska stödja rektor kring vidare lämpliga åtgärder samt informera stadsdelsdirektör.

5. Arbetar förskolorna med "Stopp, min kropp"?

Förskolan arbetar på olika sätt med barnens integritetsutveckling, bland annat genom att göra barnen delaktiga samt att bemöta varje barn utifrån behov. I samtal med barnen om kroppen, gränser och integritet används olika material, "Stopp, min kropp" och "Okej med dig?" är några av de som används.

Samtycke hos barn och respekt för det enskilda barnets behov och integritet är områden som diskuteras i personalgrupper i samband med upprättande av plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen upprättas årligen och finns med i förskolans arbete under hela året.

Förskolans utbildning ska utgå från barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter. Allt som görs i förskolan ska ske med respekt för barnet. Förskolans läroplan (Skolverket, 2018) beskriver: *”Barnens rätt till kroppslig och personlig integritet ska också respekteras. Det gäller bland annat i den dagliga omsorgen och i frågor om dokumentation”*(sid. 3) samt *” Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet”*(sid.8).

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen anser inte att ärendet medför konsekvenser för jämställdhet då förvaltningens arbete med säkerhet och integritet på förskolorna omfattar såväl kvinnor och män som flickor och pojkar.

Barnkonsekvensanalys

Att förvaltningen arbetar för en säker förskola bedöms ha en direkt och stor påverkan på barn. Flera artiklar i barnkonventionen reglerar förvaltningens arbete, till exempel Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Artikel 3: Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Artikel 6: Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Artikel 19: Barn ska skyddas från alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig handling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp. Artikel 28: Barn har rätt till utbildning samt Artikel 31: Barn har rätt till lek, vila och fritid. Förvaltningens arbetssätt bedöms därmed vara förenligt med barnets bästa.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Kim Lagerquist
Ansvarig
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelsen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2024-11-20
Kim Lagerquist, Ansvarig	2024-11-15